

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Γνωστική Ανάπτυξη

Ενότητα 1: Εισαγωγή στην γνωστική ανάπτυξη

Διδάσκουσα: *Ειρήνη Σκοπελίτη*

*Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην
Προσχολική Ηλικία*

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- **Ορισμός της σκέψης των παιδιών και παρουσίαση των κρισιμότερων ερωτημάτων που εμπίπτουν στο χώρο της γνωστικής ανάπτυξης.**

Περιεχόμενα ενότητας

- *Τι είναι η σκέψη των παιδιών*
- *Ερωτήσεις κλειδιά στη γνωστική ανάπτυξη*
 1. *Ποιες ικανότητες είναι έμφυτες;*
 2. *Η σκέψη των παιδιών προοδεύει κατά στάδια που διαφέρουν ποιοτικά;*
 3. *Πώς συμβαίνουν οι αλλαγές στη σκέψη των παιδιών;*
 4. *Γιατί τα παιδιά διαφέρουν τόσο πολύ μεταξύ τους ως προς τη σκέψη;*
 5. *Πώς συμβάλλει στη γνωστική ανάπτυξη η ανάπτυξη του εγκεφάλου;*
 6. *Πώς οι πολιτισμοί μέσα στους οποίους μεγαλώνουν τα παιδιά επιδρούν στη σκέψη*

Τι είναι η σκέψη των παιδιών;

- *Αναφορά στη σκέψη που πραγματοποιείται από τη στιγμή της γέννησης μέχρι το τέλος της εφηβείας*
- *Δεν υπάρχουν σαφή όρια μεταξύ των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν σκέψη και αυτών που δεν περιλαμβάνουν.*
 - *Η σκέψη περιλαμβάνει ανώτερες νοητικές λειτουργίες*
- *Αλλαγές στη σκέψη των παιδιών*
 - *Ποιες διαδικασίες αλλάζουν τη σκέψη των παιδιών;*
- *Ερωτήσεις κλειδιά στη Γνωστική Ανάπτυξη*

Ποιες ικανότητες είναι έμφυτες;

- **Συνειρμική θεωρία (John Locke, David Hume, John Stuart Mill):** Τα βρέφη είναι άγραφος χάρτης, διαθέτουν μόνο ικανότητες συνδυασμού εμπειριών.
- **Κονστρουκτιβιστική θεωρία (Jean Piaget):** Τα βρέφη διαθέτουν ικανότητες συνδυασμού αλλά και σημαντικές αντιληπτικές και κινητικές ικανότητες.
- **Θεωρία του ικανού βρέφους (Susan Carey, Rochel Gelman):** Τα βρέφη διαθέτουν ευρεία γκάμα αντιληπτικών δεξιοτήτων και εννοιολογικής κατανόησης καθώς και σημαντικούς γενικούς μαθησιακούς μηχανισμούς.

Η σκέψη των παιδιών προοδεύει κατά στάδια που διαφέρουν ποιοτικά;

- **James Mark Baldwin:** από αισθησιοκινητικό στάδιο σε σχεδόν λογικό, μετά λογικό και τέλος υπερλογικό στάδιο
- **Jean Piaget:** τέσσερα στάδια ανάπτυξης, από αισθησιοκινητικό, στο στάδιο της προλογικής νόησης, μετά στο στάδιο των συγκεκριμένων λογικών ενεργειών και τέλος στο στάδιο των τυπικών λογικών ενεργειών
- **Θεωρίες επεξεργασίας πληροφοριών:** Ανάπτυξη συνεχής, αλλαγές βαθμιαίες, τα επιτεύγματα ενός επιπέδου βασίζονται σε πετυύγματα των προηγούμενων

Συνέπειες της έννοιας των σταδίων κατά τον Flavell

- 1. Τα στάδια συνεπάγονται ποιοτικές αλλαγές**
 - ✓ **Η σκέψη μοιάζει όχι μόνο καλύτερη αλλά διαφορετική**
- 2. Προϋπόθεση του ταυτόχρονου**
 - ✓ **Η μετάβαση σε άλλο στάδιο αφορά σε πολλές έννοιες ταυτόχρονα**
- 3. Προϋπόθεση του απροσδόκητου**
 - ✓ **Η μετάβαση από το ένα στάδιο στο άλλο είναι απότομη**
- 4. Οργάνωση που έχει συνάφεια**
 - ✓ **Η σκέψη των παιδιών σε κάθε στάδιο οργανώνεται σε ένα σύνολο με νόημα και δεν συντίθεται από πολλά ανεξάρτητα κομμάτια γνώσης**

Πώς συμβαίνουν οι αλλαγές στη σκέψη των παιδιών;

- *Piaget:*
 - *Αφομοίωση & Συμμόρφωση*
- *Θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών:*
 - *Αυτοματοποίηση, Κωδικοποίηση, Γενίκευση, & Ανάπτυξη στρατηγικών*
 - *Λειτουργούν μαζί και όχι μεμονωμένα*
 - *Παίζουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της σκέψης των παιδιών*

Γιατί τα παιδιά διαφέρουν τόσο πολύ μεταξύ τους ως προς τη σκέψη;

- **1905: Test Binet-Simon**
- **1916: Test Stanford-Binet**

$$\text{Δείκτης Νοημοσύνης} = \frac{\text{Νοητική Ηλικία}}{\text{Χρονολογική Ηλικία}} \times 100$$

Πλεονεκτήματα βαθμολογιών του Δ.Ν.:

- 1. Προβλέπουν πολύ καλά την επίδοση στο σχολείο**
- 2. Είναι σταθερά για μεγάλες χρονικές περιόδους**

Συσχέτιση ρυθμού εξοικείωσης με δείκτη νοημοσύνης: η ποιότητα της κωδικοποίησης μπορεί να συνδέει τις πρώιμες και τις επόμενες διανοητικές ικανότητες

Πώς συμβάλλει στη γνωστική ανάπτυξη η ανάπτυξη του εγκεφάλου;

- *Αλλαγές στον εγκέφαλο → Αλλαγές στη σκέψη*
 1. *Αλλαγές στον εγκέφαλο ως σύνολο*
 2. *Αλλαγές σε επιμέρους δομές μέσα στον εγκέφαλο*
 3. *Αλλαγές στα δισεκατομμύρια κύτταρα/νευρώνες που συνθέτουν τον εγκέφαλο*
 - *Η ανάπτυξη περιλαμβάνει μία πολυσύνθετη αλληλενέργεια γενετικής και εμπειρίας*

Πώς οι πολιτισμοί μέσα στους οποίους μεγαλώνουν τα παιδιά επιδρούν στη σκέψη τους;

- ***Gaunain (1995): Ο πολιτισμός παρέχει το πλαίσιο που επιστεγάζει τη γνωστική ανάπτυξη.***
- ***Lev Vygotsky:***
 - ***Ζώνη επικείμενης ανάπτυξης***
 - ***Κοινωνικό πλαίσιο υποστήριξης***
 - ***Πολιτισμικά εργαλεία***
- ***Συμμετοχή σε δραστηριότητες που χαίρουν εκτίμησης στον πολιτισμό***

Σχετική Βιβλιογραφία

- **Donaldson, M. (1991). *Η σκέψη των παιδιών*. (Επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.**
- **Holt, J. (1983). *How children Learn. Classics in Child Development*. New York: Merloyd Lawrence.**
- **Holt, J. (1982). *How children Fail. Classics in Child Development*. New York: Merloyd Lawrence.**
- **Luria, A.R. (1995). *Γνωστική ανάπτυξη*, (Επιμ. Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη), Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.**
- **Siegler, R. (2002). *Πώς σκέφτονται τα παιδιά*. (Επιμ. Σ. Βοσνιάδου), Εκδόσεις Gutenberg.**
- **Wood, D. (1998). *How Children Think and Learn*. USA: Blackwell Publishing.**

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Ειρήνη Σκοπελίτη, «Γνωστική Ανάπτυξη». Ενότητα 1: Εισαγωγή στη γνωστική ανάπτυξη. Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/PN1565/index.php?vis=5815>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο*
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο*
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο*

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.